

Biện pháp quản lý và vệ sinh trong phòng bệnh chăn nuôi lợn.

Trong chăn nuôi lợn, ngoài các yếu tố chăm sóc nuôi dưỡng, giống, chuồng trại thì vệ sinh là yếu tố quan trọng nhằm phòng ngừa dịch bệnh cách hiệu quả. Công tác vệ sinh là cơ sở, là nền tảng của biện pháp phòng bệnh trong chăn nuôi. Khi môi trường sống bất lợi cho gia súc như chăm sóc nuôi dưỡng không tốt, dinh dưỡng kém, chuồng trại thiết kế không đúng quy chuẩn, chuồng trại không vệ sinh,... sẽ làm vật nuôi giảm sức đề kháng (miễn dịch) và dễ bị các tác nhân vi trùng, virus và ký sinh trùng xâm nhập tạo ra dịch bệnh. Để phòng bệnh ngoài biện pháp tạo môi trường sống tốt, giảm các yếu tố gây bất lợi cho thú nuôi, nâng cao được sức chống chịu và sự miễn dịch của thú nuôi, nhà chăn nuôi cũng cần phải giảm thiểu sự tiếp xúc các tác nhân gây bệnh đối với vật nuôi từ đó sẽ hạn chế được khả năng lan truyền của dịch bệnh. Việc chăm sóc nuôi dưỡng tốt và vệ sinh phòng bệnh là những yếu tố quan trọng hàng đầu giúp người chăn nuôi có thể giảm bớt thiệt hại kinh tế do dịch bệnh gây ra.

Dịch bệnh có thể lan truyền bằng cả đường tiếp xúc trực tiếp và gián tiếp. Một vài dịch bệnh như viêm phổi do mycoplasma, chủ yếu lan truyền do tiếp xúc trực tiếp từ con vật này sang con vật khác; còn virus Lở mồm long móng lây truyền trực tiếp từ con vật bệnh sang con vật khỏe hoặc gián tiếp qua thức ăn nước uống, dụng cụ chăn nuôi, không khí, phương tiện vận chuyển,... hoặc gián tiếp từ người chăn nuôi và cán bộ thú y mang mầm bệnh truyền sang. Khi hiểu rõ tính chất lây lan của từng loại mầm bệnh chúng ta sẽ chủ động hơn trong công tác vệ sinh phòng dịch, đạt hiệu quả hơn. Làm vệ sinh và khử trùng là giải pháp không chế dịch bệnh cách hiệu quả.

Thời gian tồn tại và diễn biến của từng loại mầm bệnh rất khác nhau, tùy từng tình hình mang bệnh ở lợn và các phương thức lan truyền mà có công tác kiểm soát và phòng ngừa dịch bệnh thích hợp. Trong chăn nuôi lợn, người chăn nuôi cần lưu ý thực hiện một số biện pháp vệ sinh và quản lý cụ thể như sau:

1. Biện pháp vệ sinh:

- Để trống chuồng sau mỗi đợt nuôi nhằm giúp phá vỡ chu kỳ dịch bệnh. Việc để trống chuồng khi kết hợp với làm vệ sinh và khử trùng sẽ giúp phòng bệnh rất hiệu quả. Nhiều loài vi sinh vật gây bệnh tìm thấy trong chuồng hoặc trên nền chuồng lợn không thể tồn tại dài ngày ngoài cơ thể ký chủ. Khi chuyển hết lợn đi, các mầm bệnh trong chuồng không bao lâu sẽ giảm số lượng. Sau khi xuất lợn, quét dọn vệ sinh chuồng sạch sẽ, sát trùng toàn bộ chuồng rồi để trống chuồng trước khi nuôi đợt lợn mới. Thời gian để chuồng trống từ 3 – 4 tuần hoặc lâu hơn sẽ cho kết quả tốt hơn.

- Hồ sát trùng có tác dụng ngăn ngừa việc truyền các mầm bệnh từ nơi này đến nơi khác, từ khu chăn nuôi này đến khu chăn nuôi khác. Hồ sát trùng thường được đặt ở cửa đầu dãy chuồng, cổng trang trại. Các chất sát trùng thường được sử dụng là chlorhexidine, cresol, Glutaraldehyde,...

- Vệ sinh cho nái trước khi chuyển lên chuồng nái đẻ. Làm vệ sinh nái bằng xà phòng hoặc chất sát trùng nhẹ

- Thường xuyên lợn dũi quan sát phát hiện lợn bệnh. Khi phát hiện lợn bệnh phải cách ly lợn bệnh. Khi lợn chết do bệnh hoặc không rõ nguyên nhân tuyệt đối phải mang tiêu hủy hoặc chôn sâu.

2. Biện pháp quản lý:

- Mua lợn giống khỏe mạnh từ trang trại được chứng nhận an toàn dịch bệnh, vận chuyển trên xe tải chuyên dụng đã khử trùng sạch sẽ và phải nuôi cách ly 30 - 60 ngày nếu an toàn mới được nhập trại.

- Hạn chế, không cho khách tham quan chuồng trại.

- Khi ra vào trại công nhân phải thay quần áo bảo hộ lao động, mang ủng cao su, đi qua phòng sát trùng, hồ sát trùng trước khi vào trại.

- Ngăn chặn, không cho động vật khác như chó, mèo, (gặm nhấm, chim,..) trong khu chăn nuôi.

- Có kế hoạch định kỳ tẩy giun sán, phun thuốc diệt rận rệp., ghẻ lở, (ký sinh trùng ngoài da cho đàn lợn.

- Nuôi lợn cùng lứa tuổi, xếp lợn cùng tuổi thành từng nhóm nhỏ và dịch chuyển đàn trong quá trình sản xuất cho tới khi đem bán. Tuân thủ áp dụng phương thức “cùng vào – cùng ra” lợn thứ tự ưu tiên là: cả khu => từng dãy => từng chuồng => từng ô lợn (tùy lợn điều kiện chăn nuôi cụ thể để lựa chọn) nhằm hạn chế sự lây lan bệnh tật.

- Sử dụng thức ăn có thành phần dinh dưỡng phù hợp với từng giai đoạn sinh trưởng của lợn. Thức ăn cho lợn phải được đổi mới hàng ngày, thức ăn cũ dư thừa phải loại bỏ để đảm bảo thức ăn không bị ôi chua. Kho chứa thức ăn có biện pháp chống mối mọt, nấm mốc, chuột,... Thức ăn thường xuyên được giám sát về các nguy cơ sinh học, hóa học, vật lý để đảm bảo chất lượng thức ăn và không gây ảnh hưởng đến sức khỏe vật nuôi.

- Nguồn nước, nước uống phải cung cấp đủ, sạch, không bị nhiễm bẩn và đạt chuẩn lợn quy định tiêu chuẩn Việt Nam. Sử dụng nước máy, nước giếng, không sử dụng nước ao hồ bị nhiễm khuẩn.

- Hàng ngày phải quét dọn chuồng, giữ cho chuồng luôn khô ráo, sạch sẽ. Khu vực xung quanh chuồng phải thường xuyên xuyên phát quang vệ sinh. Phun thuốc diệt ruồi, muỗi mỗi tháng một lần.

- Định kỳ hàng tuần phun thuốc tiêu độc sát trùng chuồng nuôi, máng ăn, uống và các dụng cụ chăn nuôi khác như: cuốc, xẻng, ủng, quần áo bảo hộ.

- Tiêm phòng đầy đủ những bệnh đe dọa đàn lợn. Tiêm phòng các bệnh chính lợn quy định hiện hành (dịch tả, tụ huyết trùng, lở mồm long móng,...), các bệnh khác tùy lợn tình hình dịch tễ của khu vực đang chăn nuôi (giả dại, viêm phổi,...) mà tiêm phòng cho phù hợp. Khi sử dụng kháng sinh phải tuân thủ đúng quy định về chủng loại, liều lượng, thời gian dùng thuốc. Phải tuân thủ tuyệt đối thời gian ngừng sử dụng kháng sinh trước khi giết thịt.

- Mật độ nuôi cũng là yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến năng suất và sức đề kháng của vật nuôi. Khi nuôi với mật độ cao, diện tích quá chật hẹp sẽ làm chuồng trại kém thông thoáng, dễ phát sinh dịch bệnh, do đó mật độ nuôi phải thỏa quy

định mật độ, diện tích cho vật nuôi tối thiểu để đảm bảo sự sinh trưởng của lợn đạt hiệu quả tối ưu.

- Có biện pháp xử lý chất thải như xây Biogas,... để tránh gây ô nhiễm môi trường làm ảnh hưởng đến sức khỏe vật nuôi và cộng đồng.

- Quản lý, nuôi dưỡng thích hợp sẽ làm tăng sức chống chịu đề kháng, tránh bớt stress và giảm khả năng lan truyền dịch bệnh, giúp ích cho công tác vệ sinh, bảo vệ sức khỏe đàn lợn từ đó sẽ nâng cao hiệu quả kinh tế chăn nuôi lợn.

<http://www.khuyennongtphcm.com/index.php?mnu=3&s=600009&id=4935>